

ЕКОНОМСКО-ТРГОВИНСКА ШКОЛА БОР

ОБЛАСТ КВАЛИТЕТА:

ЕТОС

Август, 2020. година

Тим за самовредновање

Економско-трговинска школа Бор
Република Србија
Датум:

Извештај

о самовредновању обрађене области квалитета

ЕТОС

Тим за самовредновање је за ову школску годину планирао да обради само једну област квалитета - Етос. Поменута област је обрађивана и школске 2007/2008 и 2013/2014 године и 2015.године.

Термин „етос“ потиче од грчке речи и у буквалном преводу значи: обичај, ћуд, нарав или једноставно карактер.

У овој области се вреднује: квалитет климе и односа у школи и окружењу, квалитет сарадње свих актера школе, осећај припадности школи, безбедности, једнакости, партнерства и промовисања резултата.

У обради ове области Тим се руководио Правилником о стандардима квалитета рада установе из 2018.године. У анкетирању су учествовали ученици, наставници и родитељи.

При обради ове области Тим се суочавао са одређеним проблемима који се пре свега тичу новонастале ситуације са ковидом, организације наставе у новим условима, па самим тим и спровођењу анкетирања, тако да на жалост у анкети нису учествовали матуранти.

Анкетирањем је било обухваћено 117 ученика, 27 наставника и 49 родитеља.

Испитаници су имали могућност да на крају упитника дају свој коментар или сугестије у вези са овом облашћу.

Испитаници су одговарали на питања процењујући тачност тврдње,односно степен присутности, по следећој скали:

1-није ми познато

2-у мањој мери тачно/присутно

3-у већој мери тачно/присутно

4-тачно/присутно у потпуности

Што се тиче садржине упитника он се не разликује много у односу на онај из 2015.године. Наиме, област Етос по Правилнику о стандардима квалитета рада, има 5 стандарда и 25 индикатора. Постојећи индикатори су претварани у тврдње које су преточене у упитнике. Упитник за наставнике садржи 23 тврдње, за ученике 25 тврдњи а за родитеље 18 тврдњи.

Анализа упитника за НАСТАВНИКЕ

Анализом упитника на које су наставници дали своје одговоре на 23 тврдње кроз 5 стандарда, добили смо следеће резултате.

Први стандард - Успостављени су добри међуљудски односи оцењен је средњом оценом **3,47**. Најнижом оценом оцењена је тврдња - "За новопридошле ученике и запослене у школи примењују се разрађени поступци прилагођавања на нову школску средину"(3,21). Иако се у школи предузимају мере и ради се са наставницима почетницима, са новим наставницима и ученицима, на жалост то наставници изгледа не препознају у великом броју и нешто нижу оцену дају овој тврдњи, тако да ће свакако задатак у наредном периоду бити појачан рад на овој области.

Највећом оценом оцењена је тврдња – За дискриминаторско понашање у школи предвиђене су мере и санкције.(3,67)

У односу на претходни период вредновања дошло је до повећања оцене код овог стандарда , 2015. године износила је 3,24

Други стандард гласи: Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу; оцењен је оценом **3,24** што је нешто ниже у односу на претходни циклус вредновања ове области где оцена била 3,3. Најнижу оцену добила је тврдња – "Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом учествују у различитим активностима школе"(3,00) што је можда највећи разлог што смо ми овакве ученике имали у јако малом броју, али свакако треба радити на томе да се и ови ученици активно укључе у живот и рад школе према својим могућностима.

Такође ниска оцена је и за тврдњу - "У школи се примењује интерни систем награђивања ученика и наставника за постигнуте резултате"(3,08) која је и у претходном периоду оцењена

слично(3,09), а највиша оцена 3,52 за тврдњу –"Успех сваког појединца, групе или одељења прихвата се и промовише као лични успех и успех школе".

Ако упоредимо други стандард са 2013. годином где је средња оцена била **3,64** а 2015. је **3,30**, а сада 2020. је **3,24** долазимо до закључка да је и у овом стандарду дошло до пада оцене.

Трећи стандард гласи:-У школи функционише систем заштите од насиља; оцењен је оценом **3,86**. Најнижу оцену има тврдња: "У школи се организују превентивне активности које доприносе безбедности у школи"(3,65), а највећу оцену добила је тврдња –"Школа организује посебне активности подршке и васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље"(3,96), мада и остале тврдње из овог стандарда не заостају за овом оценом.

Овај стандард је и 2013. добио највећу оцену **3,84**, а 2015.иако је нижа **3,59** стандард је у односу на остале оцењен највишом оценом, а сада 2020. је **3,86** и уједно је то највећа оцена за све стандарде.

Четврти стандард гласи:У школи је развијена сарадња на свим нивоима; оцењен је оценом **3,21** где је највећу оцену добила тврдња: "У школи је развијена сарадња стручних и саветодавних органа" (3,59); најнижом оценом оцењена је тврдња: "Наставници, ученици и родитељи организују заједничке активности у циљу јачања осећања припадности школи" (2,71) на чему у будућности свакако треба радити.

Тврдње се у овом стандарду разликују у односу на претходне периоде тако да је свако поређење сувишно, али чисто подсећања - стандард је 2013. имао средњу оцену 3,66, а 2015. 3,52.

Пети стандард гласи: Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности - оцењен је оценом **3,30** и прилично су уједначене оцене по тврдњама , нешто нижу од осталих има тврдња –"Наставници континуирано преиспитују сопствену васпитно-образовну праксу, мењају је и унапређују"(3,18).

Средња оцена наставника за област квалитета - Етос износи 3,42.

Средња оцена наставника за ову област 2013.године износила је **3,65**, а 2015.године је износила **3,44**

Табела 1: Средње оцене по стандардима у 2013. и 2015. години

Стандарди	2013.година	2015.година
Регулисани су међуљудски односи у школи	3,48	3,24
Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу	3,64	3,30
Школа је безбедна средина за све	3,84	3,59
Школски амбијент је пријатан за све	3,66	3,52
У школи је развијена сарадња на свим нивоима	3,63	3,57
Средња оцена	3,65	3,44

Обзиром да се стандарди у односу на претходне периоде вредновања мало разликују у формулацији тврдње, за 2020.годину дати су у посебној табели

Редни број	Стандард	Средња оцена
1.	Успостављени су добри међуљудски односи	3,47
2.	Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу	3,24
3.	У школи функционише систем заштите од насиља	3,86
4.	У школи је развијена сарадња на свим нивоима	3,21
5.	Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности	3,30
	Средња оцена	3,42

Из табеле видимо да је најнижом оценом оцењен стандард-"У школи је развијена сарадња на свим нивоима", а највишом –"У школи функционише систем заштите од насиља" што је важно из разлога да наставници знају и препознају негативан став школе према насиљу, предузимање свих превентивних мера у циљу спречавања насиља, адекватног реаговања на насиље у складу са Протоколом поступања и пружање помоћи и подршке ученицима.

Такође, ако средњу оцену упоредимо са 2015.годином примећујемо да су скоро исте и да је дошло до незнатног пада.

Иако су наставници имали могућност да на крају упитника дају коментаре, сугестије и мишљење поводом ове кључне области, овог пута је то за разлику од претходних вредновања ове области изостало.

Анализа упитника за родитеље

Упитником је обухваћено 49 родитеља и то 14 родитеља ученика првог разреда, 12 другог разреда, 13 трећег разреда и 10 родитеља ученика четвртог разреда.

Упитник за родитеље садржао је 4 стандарда и 18 тврдњи

Први стандард Регулисани су међусобни односи у школи има средњу оцену(3,58) при чему је интересантан податак да је средња оцена за први стандард код ученика првог, другог и трећег разреда иста и износи (3,67), до је код родитеља ученика четвртог разреда(3,33)

Родитељи ученика првог разреда имају прилично уједначене оцене за све тврдње из првог стандарда и крећу се у распону од 3,64 до 3,71.

Родитељи ученика другог разреда најнижом оценом оцењују тврдњу –"У личним обраћањима у школи видљиво је међусобно уважавање"(3,3) док су остале тврдње оцењене оценом 3,83.

Родитељи ученика трећег разреда најмањом оценом оцењују тврдњу –"У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих"(3,33).

Родитељи ученика четвртог разреда такође најмањом оценом оцењују тврдњу –"У личним обраћањима у школи видљиво је међусобно уважавање".

Средње оцене родитеља по разредима за први стандард - 3,58

(Регулисани су међуљудски односи у школи)

Разред	Средња оцена
Први	3,67
Други	3,67
Трећи	3,67
Четврти	3,33
Средња оцена	3,58

Други стандард –Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу има средњу оцену(3,62) Средња оцена је идентична за родитеље ученика првог и другог разреда (3,68) док је најнижа за ученике трећег разреда (3,54). Родитељи ученика првог разреда најслабије су оценили из овог стандарда тврдњу-"Резултати ученика и наставника јавно се истичу и промовишу"(3,58), што је донекле и разумљиво јер нису упознати много са тим делом у школи обзиром да се највећи број такмичења одржава од половине марта па надаље, а због новонастале ситуације највећи број такмичења није ни одржан.

Родитељи ученика другог разреда најслабије оцењују тврдњу –"У школи се организују различите школске активности за ученике у којима сваки може имати прилику да постигне резултат/успех"; док родитељи ученика трећег и четвртог разреда најмањом оценом оцењују тврдњу-у школи се примењује интерни систем награђивања ученика и наставника за постигнуте резултате што је опет резултат специфичне ситуације када знамо да се највећи број такмичења организује у четвртог разреда, а ове године их није било, па је изостало и награђивање ученика, осим похвалница у школи од стране наставника за поједине предмете.

Средње оцене родитеља по разредима за други стандард- 3,62

(Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу)

Разред	Средња оцена
Први	3,68
Други	3,68
Трећи	3,54
Четврти	3,59
Средња оцена	3,62

Трећи стандард -Школа је безбедна средина за све има средњу оцену(3,62) најнижом оценом оцењен је од стране родитеља ученика четвртог разреда (3,32), а највишом од стране родитеља ученика другог разреда (3,85). Код родитеља ученика првог и другог разреда најслабије је оцењена тврдња –"У школи функционише мрежа за решавање проблема насиља у складу са Протоколом о заштити ученика од насиља у образовно-васпитним установама", док родитељи ученика трећег и четвртог разреда најнижом оценом оцењују тврдњу- "У школи се организују превентивне активности које доприносе безбедности у школи".

Средње оцене родитеља по разредима за трећи стандард- 3,62

(Школа је безбедна средина за све)

Разред	Средња оцена
Први	3,54
Други	3,85
Трећи	3,75
Четврти	3,32
Средња оцена	3,62

Четврти стандард-У школи је развијена сарадња на свим нивоима има средњу оцену (3,64)

Највећу средњу оцену за овај стандард имају родитељи ученика трећег разреда (3,73), а најмању родитељи ученика четвртог разреда (3,43).

Родитељи ученика првог разреда најслабије оцењују тврдњу –"Знам коме да се обратим за различите информације", а најбоље оцењују тврдњу -"Имам добру сарадњу са одељењским старешином свога детета" и та тврдња је уједно најбоље оцењена код родитеља ученика свих разреда.

Родитељи ученика другог разреда најслабије оцењују тврдњу -"Школа прихвата иницијативе и сугестије Савета родитеља"; родитељи ученика трећег разреда најслабије оцењују тврдњу- "У школи функционише систем редовног информисања родитеља о активностима и

делатностима школе". Родитељи ученика четвртог разреда слабије оцењују тврдње – "Ученички парламент у школи добија подршку за свој рад, али на жалост и тврдњу – "Знам коме да се обратим за различите информације".

Средње оцене родитеља по разредима за четврти стандард-3,64

(У школи је развијена сарадња на свим нивоима)

Разред	Средња оцена
Први	3,75
Други	3,72
Трећи	3,65
Четврти	3,43
Средња оцена	3,64

Средња оцена родитеља за област Етос износи **3,62**

Средње оцене родитеља по разредима

Средње оцене родитеља по стандардима

Разред	Средња оцена		Стандард	Средња оцена
Први	3,66		Први	3,58
Други	3,73		Други	3,62
Трећи	3,65		Трећи	3,62
Четврти	3,42		Четврти	3,64
Средња оцена	3,62		Средња оцена	3,62

Из датих табела се може видети да највећа средња оцена по разредима је код родитеља ученика другог разреда, а најнижа код родитеља ученика четвртог разреда. По стандардима најмања је оцена код родитеља ученика првог разреда, а највећа код родитеља четвртог разреда.

Анализа упитника за ученике

Упитником су обухваћени ученици од првог до трећег разреда свих образовних профила(без матураната због специфичности ситуације), односно то су сада ученици другог, трећег и четвртог разреда па ће се тако и говорити о њима у извештају. Обрађено је 117 упитника, а један број упитника је непотпун, па није узет у обзир при обради и анализи података.

Из сва три разреда је обухваћено по 39 ученика.

Ученици су вредновали, односно процењивали тачност тврдњи кроз 4 стандарда и 25 индикатора на скали од 1 до 4.

Први стандард- Регулисани су међуљудски односи у школи има средњу оцену (3,58)

И она је највећа код ученика трећег разреда (3,6), а најмања код ученика четвртог разреда (3,52). Када је реч о ученицима другог разреда највећа оцена је код образовног профила трговац-кувар, а најмања код ППТ, у трећем и четвртом разреду највећу оцену дала су одељења ТТ.

Средња оцена ученика за први стандард по образовним профилима

Разред	Образовни профил	Средња оцена
други	ФА	3,59
други	ППА	3,37
други	ТТ	3,56
други	Т-К	3,88
Средња оцена други	сви	3,6
трећи	ФА	3,5
трећи	ТТ	3,56
трећи	Т-К	3,84
Средња оцена трећи	сви	3,63
четврти	ЕТ	3,52
четврти	ПА	3,45
четврти	ТТ	3,58
Средња оцена четврти	сви	3,52
Средња оцена сви профили		3,58

Први стандард је 2015. године од стране ученика оцењен оценом 2,98 сада 3,58 тако да можемо закључити да је дошло до знатног повећања оцене.

Први стандард обухватио је 9 индикатора који су оцењени следећим просечним оценама:

Ово је поређење за 2015.(оцене су у загради) и 2020. (болдиране)

1. Упознат сам са правилима понашања у школи **3,87** (3,83)
2. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих **3,58** (3,25)
3. У школи нас уче да будемо одговорни за своје поступке **3,70** (3,54)
4. За непримерено понашање у школи су предвиђене мере и санкције **3,77** (3,66)
5. У личним обраћањима у школи видљиво је међусобно уважавање **3,25** (3,11)
6. Новим ученицима омогућено је прилагођавање на нову школску средину **3,62** (3,32)
7. У школи нас подстичу на међусобну толеранцију **3,43** (3,19)
8. У школи нас уче да бринемо о другима **3,44** (3,04)
9. У школи нас наводе на поштовање различитости **3,61** (3,55)

Упоређујући два периода вредновања долазимо до закључка да су просечне оцене код свих тврдњи за први стандард веће 2020. у односу на 2015.годину.

Ако посматрамо само овај период вредновања запажамо да најнижу оцену код ученика има тврдња –"У личним обраћањима у школи видљиво је међусобно уважавање"(3,25), а највишом оценом тврдња –"Упознат сам са правилима понашања у школи".(3,87)

Други стандард –Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу оцењен је оценом (3,49) и она по разредима износи:

Средња оцена по разредима за други стандард

Разред	Средња оцена
други	3,51
трећи	3,54
четврти	3,41
Средња оцена за све разреде	3,49

Други стандард је 2015.године је обухватио 5 тврдњи и оцењен просечном оценом 3,13

Средња оцена ученика за други стандард по образовним профилима

Разред	Образовни профил	Средња оцена
други	ФА	3,41
други	ППА	3,38
други	ТТ	3,38
други	Т-К	3,85
Средња оцена други	сви	3,51
трећи	ФА	3,63
трећи	ТТ	3,52
трећи	Т-К	3,47
Средња оцена трећи	сви	3,54
четврти	ЕТ	3,44
четврти	ПА	3,34
четврти	ТТ	3,44
Средња оцена четврти	сви	3,41
Средња оцена сви профили		3,49

Други стандард је 2015. обухватио 5 тврдњи и оцењен је просечном оценом **3,13** што је далеко ниже у односу на овај период вредновања.Сада овај стандард има 6 тврдњи и мало се разликује.

Индикатори су оцењени следећим просечним оценама:

- 1."Успех сваког појединца,групе или одељења се промовише као лични успех и успех школе"(3,54)
- 2."Резултати ученика и наставника јавно се истичу и промовишу" (3,40)
- 3."Школа награђује ученике који постижу резултате на такмичењима" (3,60)
- 4."У школи се организују различите школске активности за ученике у којима свако може имати прилику да постигне резултат –успех" (3,41)
- 5."У школи се редовно похваљују позитивни поступци и успех ученика" (3,65)
6. "Ученици са сметњама у развоју учествују у различитим активностима" (3,32)

Запажамо да су ученици најмањом оценом оценили последњи индикатор који се односи на учешће ученика са сметњама у развоју у различитим активностима.

Трећи стандард –У школи функционише систем заштите ученика од насиља оцењен је оценом (3,69) при чему су најбољу оцену (3,99) дали ученици трећег разреда образовног профила Т-К, а најнижу оцену ученици другог разреда образовног профила ТТ.

Средња оцена ученика за трећи стандард по образовним профилима

Разред	Образовни профил	Средња оцена
други	ФА	3,71
други	ППА	3,58
други	ТТ	3,53
други	Т-К	3,94
Средња оцена други	сви	3,69
трећи	ФА	3,7
трећи	ТТ	3,62
трећи	Т-К	3,99
Средња оцена трећи	сви	3,77
четврти	ЕТ	3,6
четврти	ПА	3,68
четврти	ТТ	3,68
Средња оцена четврти	сви	3,62
Средња оцена сви профили		3,69

Трећи стандард оцењен је оценом **3,69**; обухватио је 5 тврдњи које су оцењене на следећи начин:

1. "У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу" (3,81)
2. "У школи се организују превентивне активности које доприносе безбедности" - (3,63)
3. "У школи се прате и анализирају сви случајеви насилног понашања" (3,67)
4. "У школи функционише мрежа за решавање проблема насиља у складу са Посебним Протоколом о заштити ученика од насиља у образовно-васпитним установама" (3,57)
5. "Школа организује појачан васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље" (3,72)

Запажамо да је најмањом оценом од стране ученика оцењена четврта тврдња која се односи на функционисање мреже за решавање проблема насиља. Обзиром да у школи функционише та мрежа и да је све то добро ученицима познато, могуће је да је сам појам мрежа унео забуну код ученика па отуд нижа оцена.

Средња оцена по разредима за трећи стандард - 3,69

Разред	Средња оцена
други	3,69
трећи	3,77
четврти	3,62
Средња оцена за све разреде	3,69

Четврти стандард – У школи је развијена сарадња на свим нивоима оцењен је просечном оценом (3,55). Најмању оценом за овај стандард дали су ученици четвртог разреда (3,47), а најслабије је од стране ученика оцењена тврдња-"Ученички парламент добија подршку за свој рад".

Четврти стандард обухватио је 5 тврдњи које су оцењене на следећи начин:

1. "Кад имам проблем знам коме да се обратим" (3,75)
2. "Ученички парламент у школи добија подршку за свој рад" (3,38)
3. "Наставници уважавају иницијативе ученика" (3,40)
4. "У школи се подстиче међусобна сарадња и уважавање" (3,54)
5. "У школи нас подстичу да слободно изражавамо своје ставове и мишљења" (3,66)

Средња оцена ученика за четврти стандард по образовним профилима

Разред	Образовни профил	Средња оцена
други	ФА	3,67
други	ППА	3,44
други	ТТ	3,37
други	Т-К	3,85
Средња оцена други	сви	3,58
трећи	ФА	3,65
трећи	ТТ	3,57
трећи	Т-К	3,55
Средња оцена трећи	сви	3,59
четврти	ЕТ	3,61
четврти	ПА	3,09
четврти	ТТ	3,70
Средња оцена четврти	сви	3,47
Средња оцена сви профили		3,55

Средња оцена по разредима за четврти стандард - 3,55

Разред	Средња оцена
други	3,58
трећи	3,59
четврти	3,47
Средња оцена за све разреде	3,55

Средња оцена ученика за област квалитета Етос у 2015. години је **3,05** а у 2013.години је износила **3,41**, а у 2020. години је **3,58**

Средње оцене ученика за кључну област Етос по годинама вредновања

Период вредновања	Средња оцена
2013.	3,41
2015.	3,05
2020.	3,58

Узимајући у обзир просечне оцене наставника и ученика при обради стандарда, можемо закључити да је средња оцена 2015.године за област Етос **3,25**. Средња оцена исте области Етос из 2013.године је **3,53.**, а 2020.године износи **3,50**

Средње оцене ученика, наставника, родитеља за област квалитета Етос

Испитаници	Средња оцена
Ученици	3,58
Наставници	3,42
Родитељи	3,62
Средња оцена	3,54

ЗАКЉУЧАК

Анализом упитника наставника, ученика и родитеља преко одређених индикатора и 5 важних стандарда у овој области, можемо закључити да је дошло до побољшања резултата у односу на претходна два периода вредновања и повећања средње оцене. Такође побољшано је стање у индикаторима код којих су у претходном периоду уочене слабости. Средња оцена од 3,54 је прилично висока и она указује на присутност и доминантност снага а не слабости, а у односу на претходна вредновања ранијих година, указује на унапређивање свих фактора, односно индикатора у области Етос.

Позитивна чињеница која свакако иде у прилог школи је та, да су родитељи наших ученика препознали да је школа безбедна средина, да у њој функционише систем заштите од насиља, сматрају да је развијена одлична сарадња на свим нивоима посебно са одељењским старешинама што је и за очекивати, да се резултати њихове деце промовишу и подржавају.

Својим позитивним тврдњама родитељи су изразили наклоност школи тако да од њих имамо највећу средњу оцену 3,62 и то поверење у будуће морамо сачувати и оправдати.

Што се тиче резултата одговора наставника, они су овога пута били строжији у својим проценама што је и резултирало најнижом средњом оценом. Свакако ни те ниже оцене индикатора нису алармантне али указују на извесне слабости са којима се колектив сусреће. Промене се догађају у позитивном правцу када сваки појединац свесно ради на побољшању сарадње, комуникације, емпатије, подршке, помоћи, толерантности и разумевања.

Као трећи актери у вредновању ове области били су наши ученици садашњег другог, трећег и четвртог разреда. Својим одговорима и средњом оценом нашли су се у сендвичу између својих родитеља и својих наставника. Сагледавајући резултате из 2015. године са тадашњих 3,05 и садашњих 3,58, не можемо а да не будемо задовољни добијеним резултатима. Као и њиховим родитељима тако је и њима - школа безбедна средина у којој имају добру сарадњу на свим нивоима, поштују различитости, одговорни су за своје поступке, упознати су са

правилима и мерама и међусобно се поштују и подржавају. Ово је комплимент одељењским старешинама, уједно и обавеза да се васпитна улога оснажи и усмерава ка позитивним правцима.

Наравно, школа ће и у будућем периоду радити на побољшању и отклањању уочених слабости, како би живот и рад свих актера у образовању и васпитању био пријатнији, безбеднији у знаку једнакости и партнерства.

Тим за самовредновање

Директор школе:

Светлана Радосављевић